

ชื่องานวิจัย	ปัญหาการใช้ยาและผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร ในผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดมหาสารคาม
ชื่อผู้วิจัย	ดร.อรนุช วงศ์วัฒนาเสถียร ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กนกพร ทองสอดแสง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรรณเรือง ระภาพันธ์ นางสาวฉัฐพร งามเกลี้ยง
สาขาวิชา/คณะ	สาขาวิชาสาธารณสุขชุมชน / คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ปีที่ทำการวิจัย	2555

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้วัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาปัญหาการใช้ยาและผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร ในผู้สูงอายุเขตเทศบาลเมือง จังหวัดมหาสารคาม 2. หาแนวทางการแก้ไขปัญหาการใช้ยาและผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร 3. จัดทำเวทีให้ความรู้การใช้ยาและผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร แก่ตัวแทนผู้สูงอายุ

การศึกษานี้เป็นการศึกษาแบบเชิงพรรณนา (Descriptive study) ใช้วิธีการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามในผู้สูงอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ที่ป่วยเป็นโรคเรื้อรังจำนวน 199 คน ในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดมหาสารคาม ผลการศึกษา พบว่า ผู้ป่วย ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 76.38 เพศชาย ร้อยละ 23.62 เป็นโรคเบาหวาน ความดันโลหิตสูง และไขมันในเลือดสูง ร้อยละ 26.63 รองลงมา คือ เป็นโรคเบาหวาน และ ความดันโลหิตคิดเป็นร้อยละ 15.07 ยาที่ใช้มากที่สุด คือ ยา Simvastatin ซึ่งเป็นยาลดไขมันในเลือด ร้อยละ 53.27 รองลงมา ยา คือ ยา Metformin ซึ่งเป็นยาลดน้ำตาลในเลือด ร้อยละ 45.23 ส่วนทัศนคติที่มีต่อผลิตภัณฑ์เสริมอาหารคือ ผลิตภัณฑ์เสริมอาหารมักมีการโฆษณา กล่าวอ้างเกินความจริง มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 3.87$ S.D. = 0) นอกจากนี้ ผู้ป่วยไม่เคยรับประทานผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร ร้อยละ 68.84 เคยรับประทานแต่เลิกไปแล้ว (เกิน 1 ปี) ร้อยละ 14.07 ซึ่งผลิตภัณฑ์เสริมอาหารที่เคยรับประทาน แต่เลิกไปแล้วที่มีการใช้มากที่สุด คือ รังนก ร้อยละ 28.57 เหตุผลที่เลิก ใช้คือ ราคาแพง และรับประทานแล้วไม่เห็นผล ผู้ป่วยรับประทานผลิตภัณฑ์เสริมอาหารอยู่ คิดเป็นร้อยละ 17.08 ผลิตภัณฑ์เสริมอาหารที่มีการใช้มากที่สุด คือ ชุปไก่สกัด ร้อยละ 32.35

(ข)

เหตุผลที่ใช้คือ ใช้เมื่อมีอาการเมื่อยล้า บำรุงร่างกาย สุขภาพดีขึ้น คุณค่าทางโภชนาการสูง ในเรื่องการใช้ยาพบว่าผู้ป่วยมีปัญหาการใช้ยา ร้อยละ 54.27 ไม่พบปัญหาการใช้ยา ร้อยละ 45.73 ปัญหาที่พบบ่อยมากที่สุด คือมีการลืมรับประทานยา ในบางมื้อ ร้อยละ 66.67 แนวทางการแก้ไข คือ การใช้กล่องยาโดยใส่ยาช่องละ 1 เม็ด หรือ ลูกหลานจัดยาให้และคอยเตือนให้ทานยา หรือการจดบันทึก ร่องลงมา คือ การเก็บรักษายาไม่ถูกต้อง ร้อยละ 19.44 แนวทางการแก้ไข คือ เก็บยาให้พ้นแสง เป็นต้น จากการศึกษาข้างต้นจึงได้จัดโครงการให้ความรู้การใช้ยาและผลิตภัณฑ์เสริมอาหารแก่ตัวแทนผู้สูงอายุพบว่าผู้สูงอายุมีความเข้าใจในกิจกรรมเรื่องยาและผลิตภัณฑ์อาหารเสริมภายหลังเข้าร่วมโครงการ มีความเข้าใจมากที่สุด ($\bar{X} = 4.33$ S.D. = 0.66) และผู้เข้าร่วมโครงการ สามารถนำสิ่งที่ได้จากการจัดโครงการไป ใช้ประโยชน์ได้มากที่สุด ($\bar{X} = 4.62$ S.D. = 0.56) และอยากให้จัดโครงการอีกจะทำให้ผู้สูงอายุรู้จักดูแลตัวเองมากขึ้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

most was bird's nest soup products (28.57 per cent), and the reasons for quitting was their high prices and ineffectiveness; however, there were 17.08 per cent of the subjects still using food supplementary products; among these was chicken soup extract products which were used the most (32.35 per cent); and the reasons for using them were to get rid of fatigue, for physical well-being, to get better health, and because of their high nutritional value.

Regarding using medications, the study revealed that 54.27 per cent of the subjects had problems in taking medicine while 45.73 did not experience any difficulty in using medicines. Among their problems, forgetting to take medicine for some meals was found the highest (66.67 per cent). Suggested solutions for this were using a medicine case with each individual slot for a particular tablet or capsule, having grandchildren or relatives to prepare or serve them medicine or to remind them when to take it, and to record every time the medicine is taken. The problem next to this was improper storage of medicines (19.44 per cent), and keeping medicines away from light was a possible solution.

From the above findings of the study, a project was later organized to disseminate knowledge or information on using medicines and food supplementary products to representatives of senior residents. After participating in the project, the participants' knowledge in using medications and dietary supplements was found at the highest level ($\bar{X} = 4.33$ S.D. = 0.66); they could apply what they learned for their highest benefit ($\bar{X} = 4.62$ S.D. = 0.56); and these participants expressed interests in having other projects of this nature to help them learn to take better care of themselves.